

บทที่ 2

เตรียมความพร้อมการเป็นผู้ประกอบการ รูปแบบของธุรกิจ

HEC2505 การเป็นผู้ประกอบการคหกรรมศาสตร์

Home Economic Entrepreneurship

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราพร วิญญุตตานนท์

เนื้อหาวิชา

- ▶ - ความหมายและการแบ่งขนาดของ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- ▶ - ประโยชน์ของธุรกิจขนาดกลางและเล็ก
- ▶ - เกล็ดลับความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจขนาดย่อม
- ▶ - รูปแบบธุรกิจ
- ▶ - การเตรียมการสำหรับผู้ประกอบการ
- ▶ - จรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบธุรกิจ

ความหมายและการแบ่งขนาดของ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ธุรกิจที่เป็นอิสระมีเอกชนเป็นเจ้าของดำเนินการโดยเจ้าของเอง ไม่
เป็นเครื่องมือของธุรกิจใด ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคล หรือธุรกิจ
อื่น มีต้นทุนในการดำเนินงานต่ำและมีพนักงานจำนวนไม่มาก

คำนิยามของ SMEs

S = Small

M = Medium

E = Enterprise

❖ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(ขนาดเล็ก)

❖ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ธุรกิจที่มีความเหมาะสม คล่องตัวในการปรับสภาพให้เข้า
กับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศ

วิสาหกิจ หมายถึงสถานประกอบการหรือกลุ่มสถาน
 ประกอบการที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ธุรกิจหรือวิสาหกิจ
 หมายถึง กิจการภาคการผลิต (Production Sector) ภาคธุรกิจ
 การค้า (Trading Sector) และภาคธุรกิจบริการ (Service Sector)

ธุรกิจภาคอุตสาหกรรมอย่างเดี่ยว เรียกว่า อุตสาหกรรมขนาดกลาง
 และขนาดย่อม ถ้ารวมกลุ่มการค้าและการบริการเข้าไปด้วย เรียกว่า ธุรกิจ
 ขนาดกลางและขนาดย่อม

กิจการภาคการผลิต ครอบคลุมการผลิตภาคอุตสาหกรรม เหมืองแร่
 และรวมถึงการผลิตภาคเกษตรกรรม

ความหมาย ธุรกิจขนาดกลางและเล็ก (SMEs)

การให้คำนิยามของธุรกิจขนาดกลางและเล็ก ขึ้นอยู่กับ

- ✓ จำนวนพนักงาน
- ✓ จำนวนเงินทุน

ซึ่งแปรเปลี่ยนตามแต่ละยุคสมัย และมาตรฐานของแต่ละ
 ประเทศไม่เท่ากัน

การแบ่งขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเภทกิจการ	วิสาหกิจขนาดย่อม		วิสาหกิจขนาดกลาง	
	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)
การผลิต	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	51-100	เกินกว่า 50แต่ไม่เกิน 200
การบริการ	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	51-200	เกินกว่า 50แต่ไม่เกิน 200
การค้าส่ง	ไม่เกิน 25	ไม่เกิน 50	26-50	เกินกว่า 50แต่ไม่เกิน 100
การค้าปลีก	ไม่เกิน 15	ไม่เกิน 30	16-30	เกินกว่า 30แต่ไม่เกิน 60

ประโยชน์ของธุรกิจขนาดกลางและเล็ก

❖ สร้างงานใหม่สร้างนวัตกรรมใหม่

ธุรกิจขนาดย่อมเป็นธุรกิจที่เกิดขึ้นได้ง่ายจึงมีส่วนสนับสนุนผู้ที่ต้องการเริ่มธุรกิจของตัวเอง โดยเฉพาะเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ คนที่ต้องว่างงานและนักประดิษฐ์คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ มักหันมาเริ่มต้นธุรกิจขนาดย่อมได้ง่าย และธุรกิจขนาดย่อมในไม่ช้าก็อาจเติบโตเป็นธุรกิจขนาดกลางหรือธุรกิจขนาดใหญ่ต่อไปได้

ประโยชน์ของธุรกิจขนาดกลางและเล็ก (ต่อ)

❖ กระตุ้นให้เกิดการแข่งขัน ช่วยธุรกิจใหญ่ให้ผลิตสินค้าหรือบริการ

การที่มีธุรกิจขนาดย่อมเข้ามาในตลาด ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้น ธุรกิจขนาดย่อมจึงมีส่วนเพิ่มระดับการแข่งขันในทางเศรษฐกิจ

ธุรกิจขนาดย่อมจะมีส่วนช่วยและสนับสนุนธุรกิจขนาดใหญ่ในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยในการจัดจำหน่ายสินค้าส่ง หรือค้าปลีก เป็นผู้ผลิตปัจจัยการผลิตส่งให้ธุรกิจขนาดใหญ่หรือทำหน้าที่ให้บริการเสริมธุรกิจขนาดใหญ่

ประโยชน์ของธุรกิจขนาดกลางและเล็ก (ต่อ)

❖ การกระจายการพัฒนาประเทศ

ธุรกิจขนาดย่อมมักมีการจัดตั้งกระจายกันไปตามชุมชนต่าง ๆ จึงมีบทบาทในการส่งเสริมการกระจายความเจริญเติบโตของท้องถิ่น ทั้งยังนำไปสู่การผลิตสินค้าพื้นบ้าน หรือสินค้าประเภทหัตถกรรมของชุมชนได้ด้วย

ประโยชน์ของธุรกิจขนาดกลางและเล็ก (ต่อ)

❖ เพิ่มการระดมทุน

ธุรกิจขนาดย่อมเป็นการรวบรวมเงินทุนทั้งที่เป็นของผู้ประกอบการและญาติมิตรมาก่อนให้เกิดประโยชน์ในทางธุรกิจ จึงเป็นจุดเริ่มในการระดมทุนและเพิ่มความสามารถในการผลิตของประเทศด้วย

ลักษณะเด่นของธุรกิจขนาดกลางและเล็ก

- ❖ โครงสร้างไม่ซับซ้อน มีประสิทธิภาพในการบริหารด้วยเจ้าของ
- ❖ มีความคล่องตัวในการปรับตัว
- ❖ ใช้เงินทุนส่วนตัวและคนกลุ่มเล็กๆ
- ❖ เข้าถึงลูกค้าได้ดีกว่าธุรกิจขนาดใหญ่
- ❖ อยู่ในขอบเขตพื้นที่ที่โดดเด่น ท้องถิ่น

บทบาทและความสำคัญของ SMEs

- ❖ ก่อให้เกิดการจ้างงานจำนวนมาก
- ❖ เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจ
- ❖ เพิ่มมูลค่าให้กับวัตถุดิบในประเทศ
- ❖ ไม่ต้องกู้ยืมเงินนอกประเทศ
- ❖ สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ

ข้อได้เปรียบของ SMEs

1. มีความเป็นอิสระในการบริหาร
2. การจัดตั้งทำได้ง่าย
3. ไม่มีการแบ่งปันผลประโยชน์
4. มีการติดต่อสื่อสารอย่างใกล้ชิด
5. ขนาดตลาดเล็กก็สามารถดำเนินงานได้

แนวโน้มในการปรับตัวของ SMEs

- ❑ เพิ่มทักษะการจัดการทางการเงิน
- ❑ หาช่องทางการตลาดใหม่
- ❑ การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ
- ❑ การเตรียมความพร้อมรับมือการแข่งขันกับเวทีโลก และในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เคล็ดลับความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจขนาดย่อม

1. การสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน

- **ความยืดหยุ่น** เนื่องจากธุรกิจขนาดย่อมมีโครงสร้างการบริหารงานที่มีขอบเขตแคบกว่าการบริหารธุรกิจขนาดใหญ่ และมีอำนาจการตัดสินใจอยู่คนเพียงคนไม่กี่คน จึงมีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้เร็ว

- **การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่** ผู้บริหารธุรกิจขนาดย่อมสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นได้ทั้งในด้านการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ การพัฒนาด้านบริการ การพัฒนาด้านกระบวนการ และการพัฒนาด้านการจัดการ ซึ่งสามารถส่งเสริมความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง โดยอาศัยความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ

เคล็ดลับความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจขนาดย่อม

1. การสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน

- **ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับลูกค้า** ผู้เป็นเจ้าของธุรกิจขนาดย่อมสามารถสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับลูกค้า ได้รู้จักความต้องการของลูกค้า ทำให้สามารถสร้างความพอใจการบริการลูกค้าได้อย่างถูกต้อง ซึ่งนำไปสู่การใช้บริการซ้ำของลูกค้า
- **คุณภาพของสินค้า** ธุรกิจขนาดย่อมจะมีโอกาสพัฒนาคุณภาพของสินค้าได้ตามความพอใจของลูกค้าแบบเฉพาะเจาะจง จึงสามารถรักษาลูกค้า เพิ่มยอดขาย กำไร และลดความเสี่ยงของการใช้ทรัพยากรได้

เคล็ดลับความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจขนาดย่อม

2. การเริ่มต้น

- **เงินทุน**
การเริ่มต้นธุรกิจด้วยการขาดเงินทุนจะเป็นทำลายโอกาสแห่งความสำเร็จ ผู้ประกอบการจึงควรวางแผนการใช้เงินทุนและมีวิธีการได้เงินทุนที่เพียงพอ ไม่ว่าจะมาจากธนาคาร สถาบันการเงิน เงินทุนส่วนตัว หรือจากญาติพี่น้อง
- **พนักงาน** ธุรกิจขนาดย่อมมักมีปัญหาการเข้าออกของคนงานในอัตราสูง ทำให้ขาดพนักงานที่มีทักษะและมีฝีมือ ผู้ประกอบการจึงต้องรู้จักหาคนดีมาทำงาน จัดให้มีการพัฒนาพนักงานด้วยการฝึกอบรมและจูงใจแก่พนักงานอย่างเหมาะสม

เคล็ดลับความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจขนาดย่อม

2. การเริ่มต้น

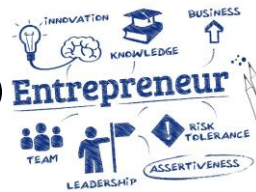
- การตลาด

เทคนิคการตลาดจะช่วยผู้ประกอบการธุรกิจให้ทราบว่าผู้บริโภคต้องการอะไร ปริมาณเท่าไร เพื่อจะได้นำเสนอสินค้าและบริการได้อย่างถูกต้อง และทราบว่าลูกค้าชอบอะไร เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขัน

- ข้อมูลที่ถูกต้อง

ผู้ริเริ่มประกอบการธุรกิจขนาดย่อมที่ขาดประสบการณ์จำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นรอบคอบ เพื่อการตัดสินใจดำเนินการ โดยการศึกษาข้อมูลด้วยตัวเอง หรือการขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญยิ่งได้ข้อมูลมากเท่าใดก็ยิ่งมีโอกาสทำธุรกิจได้อย่างประสบความสำเร็จ

ผู้ประกอบการ (Entrepreneur)

▶ คือ บุคคลที่จัดตั้งองค์การธุรกิจขึ้นโดยยอมรับความเสี่ยงภัยเพื่อหวังกำไร ผู้ที่มุ่งหวังจะเข้าไปเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมนั้นต้องพิจารณาถึงปัญหาความท้าทายและความไม่แน่นอนในการทำธุรกิจ โดยมีสิ่งที่ต้องพิจารณาเบื้องต้นอยู่ 3 ประการ

- ▶ 1. ต้องการสิ่งใดเป็นผลตอบแทนจากการเป็นเจ้าของธุรกิจ
- ▶ 2. ตรวจสอบอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น
- ▶ 3. ประเมินทักษะและความสามารถของตนเองที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จ

เหตุผลของความต้องการเป็นผู้ประกอบการ

▶ กำไรและความมั่นคง

การได้เป็นเจ้าของกิจการจะทำให้ได้กำไรอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยโดยไม่ต้องแบ่งให้ใคร และเป็นความมั่นคงของผู้เป็นเจ้าของ แต่กิจการที่มีโอกาสทำกำไรมากก็就会有ความเสี่ยงสูงขึ้นด้วย

▶ ความพอใจส่วนบุคคล

ผู้ประกอบการธุรกิจมักต้องการทำงานที่ตนเองพอใจและสนุกกับการแก้ปัญหา

▶ ความเกี่ยวข้องกับครอบครัว

การประกอบธุรกิจขนาดย่อมมักเริ่มจากในครอบครัว สามีและภรรยาได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งนอกจากทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้นแล้ว ยังเป็นประสบการณ์อันดีเป็นการพัฒนาบุคลากรในครอบครัวให้รู้จักทำงานและมีความรับผิดชอบ

เหตุผลของความต้องการเป็นผู้ประกอบการ

▶ ความเป็นอิสระและอำนาจ

การประกอบธุรกิจเองย่อมเป็นเจ้านายตัวเองสามารถเลือกเวลาทำงานได้ตามชอบใจ มีความเป็นอิสระและมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาเงินทุน การดำเนินการผลิต การเลือกผู้จำหน่าย หรือการจัดองค์การ

▶ สถานภาพทางสังคม

การเป็นเจ้าของที่เป็นผู้บริหารเองทำให้ต้องมีการติดต่อทางสังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางธุรกิจ ดังนั้นการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น หอการค้า สมาคมโรตารี สโมสรไลอ้อน และอื่น ๆ จึงเป็นช่องทางในการเสริมสร้างธุรกิจและสร้างชื่อเสียงแก่ผู้ประกอบการเอง

รูปแบบของธุรกิจ

การเลือกรูปแบบธุรกิจของผู้เป็นเจ้าของ

เมื่อผู้ประกอบการจะจัดตั้งธุรกิจขึ้น จะต้องตัดสินใจในเรื่องรูปแบบของการเป็นเจ้าของธุรกิจ การเลือกรูปแบบเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้เป็นเจ้าของธุรกิจสามารถสะท้อนถึงคุณลักษณะพิเศษด้านธุรกิจอันหลากหลาย ที่ให้อิทธิพลต่อคุณค่าของธุรกิจ

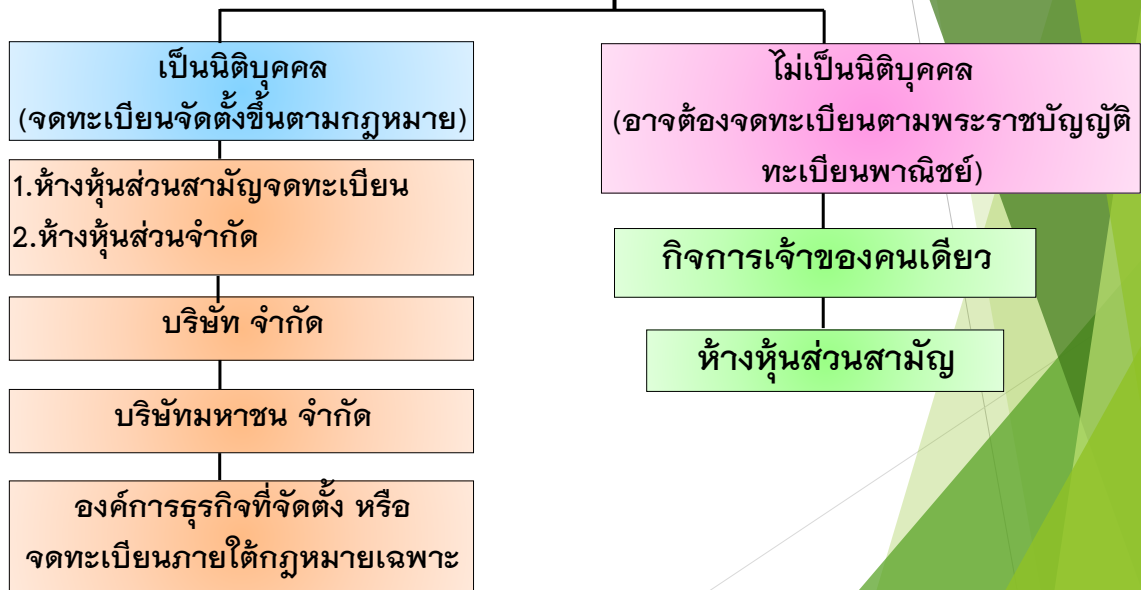
เมื่อพิจารณาจากมุมมองของผู้เป็นเจ้าของธุรกิจ อะไรคือรูปแบบในอุดมคติของการเป็นเจ้าของธุรกิจ ใช้ปัจจัยอะไรมาเลือกรูปแบบของผู้เป็นเจ้าของธุรกิจ อะไรคือ ความเสี่ยงในมุมมองของผู้เป็นเจ้าของธุรกิจ

รูปแบบของธุรกิจ (ต่อ)

ผู้ประกอบการจะเลือกรูปแบบธุรกิจรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ในจำนวนรูปแบบของการเป็นเจ้าของธุรกิจ ที่เป็นไปได้ดังนี้

1. ธุรกิจแบบกิจการเจ้าของคนเดียว
2. ธุรกิจแบบ ห้างหุ้นส่วน
3. ธุรกิจแบบ บริษัท จำกัด
4. ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
5. ธุรกิจแบบแฟรนไชส์

รูปแบบธุรกิจตามกฎหมาย

ธุรกิจแบบกิจการเจ้าของคนเดียว

คือ กิจการที่มีบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของหรือลงทุนคนเดียว ควบคุมการดำเนินงานเองทั้งหมด เมื่อกิจการประสบผลสำเร็จมีผลกำไรก็ จะได้รับผลประโยชน์เพียงคนเดียว ในขณะที่เดี๋ยวก็นักยอมรับการเสี่ยง ภัยจากการขาดทุนเพียงคนเดียวเช่นกัน

ดังนั้นกิจการเจ้าของคนเดียวที่ประสบผลสำเร็จจำนวนมาก มักจะมี ประสบการณ์ในการทำงานในตลาดที่เคยทำธุรกิจแข่งขันมาก่อน หรือบางครั้งก็ ผ่านการเป็นลูกจ้างมาก่อนเสมอ

ข้อดีของกิจการเจ้าของคนเดียว

1. รายได้ทั้งหมดจะเป็นของเจ้าของกิจการเพียงคนเดียว

คือ ผู้เป็นเจ้าของไม่จำเป็นต้องแบ่งปันรายได้ให้ผู้อื่น ดังนั้น รางวัลของการจัดตั้งธุรกิจที่ประสบความสำเร็จจะกลับมายังผู้เป็นเจ้าของกิจการ

2. มีโครงสร้างองค์การแบบง่าย ๆ

คือ การจัดตั้งธุรกิจแบบนี้จะเป็นแบบง่าย ๆ ข้อกำหนดด้านกฎหมายก็จะมีน้อยมาก จะจัดตั้งหรือจะเลิกกิจการเมื่อใดก็ได้ เพียงแต่นำหลักฐานไปจดทะเบียนพาณิชย์และขออนุญาตต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

3. มีอิสระในการบริหารงานและมีความคล่องตัว

คือ สามารถตัดสินใจในกิจการได้ทันทีรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น เจ้าของภัตตาคารสามารถตัดสินใจออกเมนูตามอาหาร ตั้งราคา และจ่ายเงินลูกจ้างได้ตามความต้องการ

ข้อดีของกิจการเจ้าของคนเดียว (ต่อ)

4. สามารถสนองความต้องการของลูกค้าได้ดี

ส่วนใหญ่มักจะมีความคุ้นเคยกับลูกค้า สามารถจัดหาสินค้ามาสนองความต้องการของลูกค้าได้ทั่วถึง

5. เจ้าของกิจการมักทุ่มเท เอาใจใส่ดูแลกิจการของตนเอง

คือ เพราะผลได้ผลเสียจะเป็นของตนเองเพียงผู้เดียว ดังนั้น จึงพยายามดูแลลดต้นทุน ลดความสูญเสีย ขณะเดียวกัน ก็พยายามสร้างคุณภาพ ประสิทธิภาพ ในสินค้าและบริการ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการบริหารก็สามารถควบคุมได้

ข้อดีของกิจการเจ้าของคนเดียว

1. เรื่องของการสูญเสียหากธุรกิจไม่ประสบผลสำเร็จ

คือ ผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการคนเดียวถ้าเกิดกิจการพบกับความสูญเสียทั้งหมด เจ้าของกิจการก็จะพบกับความสูญเสียเพียงคนเดียว

2. ความรับผิดชอบหนี้สินที่ไม่จำกัด

การที่กิจการเจ้าของคนเดียวมีหนี้สินที่ไม่จำกัด หมายถึง ไม่จำกัดในหนี้สินที่เจ้าของเป็นหนี้ที่ต้องรับผิดชอบ หากเจ้าของกิจการถูกฟ้อง ผู้เป็นเจ้าของกิจการก็จะเป็นผู้รับผิดชอบหนี้แต่เพียงผู้เดียว

3. เงินทุนที่จำกัด

เจ้าของกิจการอาจจะมีเงินทุนในการลงทุนน้อย ดังนั้นผู้เป็นเจ้าของกิจการยากที่จะดำเนินธุรกิจได้ เช่น ธุรกิจการผลิตเครื่องบิน ธุรกิจการก่อสร้างเรือ หรือการเป็นผู้ผลิตคอมพิวเตอร์และธุรกิจอื่น ๆ เพราะต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก

ข้อดีของกิจการเจ้าของคนเดียว

4. ทักษะที่จำกัด

ธุรกิจแบบกิจการเจ้าของคนเดียว ผู้ที่เป็นเจ้าของจะมีทักษะที่จำกัด อาจจะไม่สามารถที่จะควบคุมส่วนงานทั้งหมดของธุรกิจได้ ตัวอย่างเช่น ผู้เป็นเจ้าของกิจการแบบนี้อาจจะพบความยุ่งยากลำบากในการปฏิบัติการด้านความรู้ ทักษะที่สำคัญเนื่องจากอาจจะมีความจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่หลากหลาย เข้ามาบริหารจัดการ

5. ระยะเวลาของธุรกิจอาจจำกัด

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสุขภาพและชีวิตของเจ้าของถ้าหากเจ้าของเจ็บป่วย หรือมีความจำเป็นจะต้องละทิ้งธุรกิจ และไม่สามารถหาผู้มารับช่วงดำเนินการต่อไป กิจการก็อาจจะต้องล้มเลิกไปได้

ห้างหุ้นส่วน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1012 บัญญัติว่า "ห้างหุ้นส่วน

คือ สัญญา ซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากัน เพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แก่กิจการที่ทำนั้น" จากบทบัญญัติดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า

กิจการห้างหุ้นส่วน คือ กิจการที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมกันลงทุนและดำเนินกิจการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งผลกำไรที่ได้จากการดำเนินงาน ซึ่งธุรกิจประเภทนี้สืบต่อมาจากธุรกิจเจ้าของคนเดียว เมื่อกิจการดำเนินงานก้าวหน้าขึ้น ต้องการเงินทุนและการจัดการเพิ่มขึ้น จึงต้องหาบุคคลที่ไว้วางใจได้เข้ามาเป็นหุ้นส่วนร่วมดำเนินงาน ทำให้กิจการ มีขนาดใหญ่ขึ้น การบริหารงานมีประสิทธิภาพมีสูงกว่าเดิม

ลักษณะของกิจการห้างหุ้นส่วน

มีผู้ร่วมเป็นหุ้นส่วนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงทำสัญญาร่วมกันดำเนินงาน ซึ่งอาจกระทำด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษร

มีการลงทุนร่วมกัน โดยนำเงินสด ทรัพย์สินหรือแรงงานมาลงทุนตามข้อตกลง

มีการกระทำการกิจการอย่างเดียวกันร่วมกัน

มีความประสงค์แบ่งผลกำไรกันตามข้อตกลง

ประเภทกิจการห้างหุ้นส่วน

1. ห้างหุ้นส่วนสามัญ

ห้างหุ้นส่วนที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบในหนี้สินทั้งหมดของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวน ดังนั้น ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนจึงมีสิทธิ ดำเนินกิจการในนามห้างหุ้นส่วนได้ ซึ่งห้างหุ้นส่วนสามัญจะจดทะเบียนหรือไม่ก็ได้ จึงแบ่งห้างหุ้นส่วนสามัญได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล

มีสภาพเป็นนิติบุคคล จะต้องใช้คำว่า ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ประกอบหน้าชื่อห้างเสมอ ห้างหุ้นส่วนประเภทนี้จะต้องระบุชื่อผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการไว้ชัดเจน ซึ่งจะมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ และหุ้นส่วนผู้จัดการเท่านั้น ที่มีสิทธิเข้าจัดการงาน ของห้างหุ้นส่วน และทำนิติกรรมต่าง ๆ ในนามห้างหุ้นส่วนได้

2. ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน

มีฐานะเป็นบุคคลธรรมดา ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนไม่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาของห้างหุ้นส่วน กฎหมายให้ถือว่า ผู้เป็นหุ้นส่วน ทุกคน มีสิทธิเข้าจัดการงานของห้างหุ้นส่วนได้

ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล

คือ ห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งจดทะเบียน (มีฐานะเป็นนิติบุคคล)

หุ้นส่วนทุกคนมีอำนาจบริหารกิจการ เว้นแต่

- หุ้นส่วนคนอื่นชักชวน
- มีการตั้งหุ้นส่วนผู้จัดการ
- ตกลงไว้เป็นอย่างอื่น

ผลกำไรขาดทุนแบ่งกันตามข้อสัญญา

หุ้นส่วนรับผิดชอบในการกระทำของหุ้นส่วนที่อยู่ภายใต้วัตถุประสงค์ของห้าง โดยไม่จำกัดจำนวน แต่เจ้าหน้าที่ของห้างฯ ต้องเรียกจากห้างฯ ก่อน

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

คือ ห้างหุ้นส่วนที่มีการจดทะเบียน และมีหุ้นส่วนอยู่ 2 ประเภท

1. หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด
2. หุ้นส่วนพวกละไม่จำกัดความรับผิด

- หุ้นส่วนจำกัด ไม่มีอำนาจบริหารกิจการ

- หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด มีอำนาจจัดการห้างได้

- หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด รับผิดไม่เกินจำนวนที่ตนรับจะลงทุนในห้างฯ เว้นแต่ ได้เข้าจัดการงานของห้างฯ และยอมเอาชื่อตนเป็นชื่อของห้างฯ

- หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ต้องรับผิดโดยไม่จำกัดจำนวน

ข้อได้เปรียบของการประกอบธุรกิจ ห้างหุ้นส่วน

- ง่ายต่อการจัดตั้ง
- หาเงินทุนได้ดีกว่ากิจการเจ้าของคนเดียว
- การรวมตัวของผู้มีความรู้ความสามารถต่าง ๆ กัน
- การกระจายความเสี่ยง
- ความได้เปรียบด้านการเสียภาษี

ข้อเสียเปรียบของการประกอบธุรกิจ ห้างหุ้นส่วน

- รับผิดในหนี้สินไม่จำกัดจำนวน
- มีอายุการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง
- โอกาสที่จะเกิดปัญหาการขัดแย้งมีมาก
- ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน
- การถอนหุ้นหรือโอนหุ้นทำได้ยาก

บริษัทจำกัด

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1096 บัญญัติว่า "บริษัทจำกัด คือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าหุ้นเท่าๆ กัน โดยผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ" จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้ การประกอบกิจการในรูปแบบ บริษัทจำกัดนี้ เป็นที่นิยมมาก เพราะการประกอบธุรกิจส่วนใหญ่มักต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก การระดมเงินทุนกิจการในรูปแบบนี้จัดทำได้ง่ายและได้จำนวนมาก นอกจากนี้เงินทุนที่ได้จะได้จากเจ้าของกิจการผู้เริ่มก่อตั้งแล้ว ยังมีการระดมเงินทุนจากบุคคลทั่วไปด้วย รวมทั้งการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหาร ที่มีความสามารถร่วมกันดำเนินกิจการ ส่งผลให้เป็นกิจการที่มีความมั่นคงและน่าเชื่อถือมากประเภทหนึ่ง

ข้อได้เปรียบของการประกอบธุรกิจ แบบบริษัทจำกัด

- หาเงินทุนทำได้ง่าย
- การรับผิดชอบในหนี้สินจำนวนจำกัด
- การมีอายุอย่างไม่จำกัด
- เจ้าของหุ้นโอนกรรมสิทธิ์ได้ง่าย
- การกระจายความเสี่ยงได้ดี
- การบริหารโดยนักบริหารมืออาชีพ
- การขยายกิจการได้ขอบเขตที่กว้าง

ข้อเสียเปรียบของการประกอบธุรกิจ แบบบริษัทจำกัด

- มีข้อบังคับทางกฎหมายควบคุมอยู่มาก
- การขาดความจงรักภักดีของฝ่ายจัดการต่อบริษัท
- การเปิดเผยข้อมูล
- การเสียภาษีซ้ำซ้อน

สหกรณ์

สหกรณ์ คือ สมาคมของคนที่มีฐานะยากจนต่างสมัครใจที่จะมาร่วมกันบรรลุนิติวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจโดยการก่อตั้งองค์การธุรกิจที่มีการควบคุมแบบประชาธิปไตยร่วมลงทุนกันอย่างเสมอภาคและขอรับการเลี้ยงชีพและผลประโยชน์ทางธุรกิจอย่างยุติธรรม”

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจ คือ ธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ คือ เป็นของส่วนรวมเป็นของคนไทยทุกคน ตัวอย่างของรัฐวิสาหกิจ เช่น รถเมล์ขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ การรถไฟแห่งประเทศไทย การประปานครหลวง ไปรษณีย์

การเตรียมการสำหรับผู้ประกอบการ

- ▶ การเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมสำหรับการเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพต่างต้องอาศัยองค์ความรู้และประสบการณ์หลายด้านด้วยกัน ซึ่งยากที่จะกำหนดเฉพาะเจาะจงลงไป นอกจากนั้นประเภทของธุรกิจและความเสี่ยงที่แตกต่างกันมี การเตรียมการที่แตกต่างอีกด้วย ซึ่งเราจำเป็นต้องตรวจสอบคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะมีกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อยกเว้นปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ ๆ เช่น ผู้ประกอบการบางรายประสบความสำเร็จอย่างงดงามในเชิงธุรกิจแต่กลับเป็นบุคคลที่ไม่ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา

ปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการในการเตรียมการสำหรับผู้ประกอบการ

ปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการในการเตรียมการสำหรับผู้ประกอบการ

ค่านิยมการประกอบการ (Entrepreneurial values)

รวมถึงสัญชาตญาณ ความเอาใจใส่กับสิ่งภายนอก การยอมรับความเสี่ยง ความคิดสร้างสรรค์ การตระหนักถึงความมีอิสระและรู้ซึ่งถึงคุณค่าของเวลา

ทักษะการจัดการ (Managerial skills)

ในด้านการวางกลยุทธ์ธุรกิจ การจัดโครงสร้างองค์การอย่างง่าย ๆ การจัดการกระแสเงินสดอย่างมีประสิทธิภาพ

มนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal skills)

มนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อแหล่งเงินทุน ลูกค้าและบุคลากรในองค์การ

การประเมินความพร้อมที่จะเป็นผู้ประกอบการ

1. ความพร้อมส่วนบุคคล

- ▶ - มีเป้าหมายชัดเจนซึ่งสมเหตุสมผลกับทรัพยากรที่มีอยู่
- ▶ - มีประสบการณ์ หรือฝึกอบรมทางการบริหาร
- ▶ - เต็มใจที่จะทำงานหนัก และมีชั่วโมงทำงานอย่างไม่เคยมีมาก่อน
- ▶ - มีสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ
- ▶ - มีความมั่นใจในตนเอง และเข้าใจจุดอ่อนของตนเอง
- ▶ - สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
- ▶ - เป็นผู้ que เริ่มตนด้วยตนเอง และชอบที่จะมีความคิดริเริ่ม

การประเมินความพร้อมที่จะเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

1. ความพร้อมส่วนบุคคล (ต่อ)

- ▶ - เต็มใจที่จะปฏิบัติงานทุกอย่างในธุรกิจ ตั้งแต่การล้างห้องน้ำจนถึงการตัดสินใจในฐานะผู้บริหารระดับสูง
- ▶ - รู้สึกสนุกในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ
- ▶ - ชอบทำงานเกี่ยวข้องกับคน
- ▶ - เต็มใจที่จะปรับการดำเนินชีวิตของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ
- ▶ - สามารถแยกแยะปัญหาธุรกิจและอาชีพออกจากชีวิตส่วนตัวและครอบครัว
- ▶ - ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวของตัวเอง

การประเมินความพร้อมที่จะเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

2. ข้อพิจารณาทางการเงิน

- ▶ - มีเงินทุน หรือสามารถหาแหล่งเงินทุนที่เพียงพอในการประกอบธุรกิจ
- ▶ - สามารถคาดคะเนรายรับ รายจ่าย และกำไรโดยมีความถูกต้องที่มีเหตุผล
- ▶ - สามารถเก็บบันทึกทางการเงิน จัดเตรียมงบการเงิน และใช้งบการเงินนั้นในการตัดสินใจทางการบริหาร
- ▶ สามารถจัดเตรียมงบประมาณ และยึดถืองบประมาณในการดำเนินการ
- ▶ - เข้าใจความแตกต่างระหว่างการใช้เงินทุนส่วนตัว และการก่อกองหนี้เพื่อจัดหาเงินมาใช้ในธุรกิจ
- ▶ - ทราบว่าต้องการเงินรายได้จำนวนเท่าใด เพื่อให้การดำเนินชีวิตซึ่งเป็นที่ยอมรับ และรายจ่ายอะไรบ้างที่สามารถปรับได้เมื่อเกิดความจำเป็น

การประเมินความพร้อมที่จะเป็นผู้ประกอบการ (ต่อ)

3. ข้อพิจารณาทางการตลาด

- ▶ - รู้วิธีประเมินตลาดและความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย
- ▶ - เห็นความสำคัญของกลยุทธ์ทางด้านสินค้า ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการขาย ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
- ▶ - แสวงหากลยุทธ์ใหม่ ๆ ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าอยู่เสมอ
- ▶ - สามารถระบุคู่แข่งที่สำคัญ ๆ จุดอ่อนและจุดแข็งของคู่แข่งชั้นและแยกกลยุทธ์ทางการตลาดที่คู่แข่งใช้อยู่
- ▶ - รู้ถึงวิธีการจัดสินค้าเพื่อดึงดูดใจลูกค้า
- ▶ - สามารถทำการวิจัยตลาดอย่างง่าย ๆ เพื่อการตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ดีขึ้น

การประเมินความพร้อมที่จะเป็นผู้ประกอบการ

- ▶ 4. ข้อพิจารณาทางการบริหารทั่วไป
  - ▶ - มีความสามารถในการกำหนดนโยบายสำหรับการปฏิบัติและการออกระเบียบปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบาย
  - ▶ - คำหาวิธีการให้พนักงานได้เข้ามีส่วนร่วมในความสำเร็จของธุรกิจ
  - ▶ - มีวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ดีทั้งของบุคคลและธุรกิจโดยรวม
  - ▶ - เข้าใจทักษะเฉพาะด้านที่สำคัญเพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ
  - ▶ - ทราบวิธีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจ
  - ▶ - มีวิธีการคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถและเต็มใจในการทำงาน

แบบทดสอบคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม

- ▶ ถ้าคุณลักษณะต่อไปนี้ มากที่สุดให้ 4 คะแนน มาก 3 คะแนน ปานกลาง 2 คะแนน น้อย 1 คะแนน และถ้าไม่มีเลย 0 คะแนน

ข้อ	คุณลักษณะ	คะแนน
1	ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร	
2	ความสามารถในการจูงใจผู้อื่น	
3	ความสามารถในการจัดองค์การ	
4	ความรับผิดชอบ	
5	ความสามารถในการปรับตัว	
6	ความสามารถในการตัดสินใจ	
7	แรงกระตุ้นตัวเอง	
8	สุขภาพที่ดี	

ข้อ	คุณลักษณะ	คะแนน
9	มนุษยสัมพันธ์ที่ดี	
10	ความคิดริเริ่ม	
11	ความสนใจในตนเอง	
12	การเปิดใจ ยอมรับฟังความคิดเห็น	
13	ความรอบคอบ	
14	ความสามารถในการวางแผน	
15	ความมั่นคงทางจิตใจ	
16	ความเชื่อมั่นในตนเอง	

แบบทดสอบคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม

- ▶ ถ้าคุณลักษณะต่อไปนี้ มากที่สุดให้ 4 คะแนน มาก 3 คะแนน ปานกลาง 2 คะแนน น้อย 1 คะแนน และถ้าไม่มีเลย 0 คะแนน

ข้อ	คุณลักษณะ	คะแนน
17	การมีสติปัญญาที่ดี	
18	การเริ่มงานด้วยตัวเอง	
19	ความสนใจในการขาย	
20	การฉวยโอกาสทางธุรกิจ	

- ▶ ถ้าได้ไม่เกิน 30 คะแนน : จงเป็นลูกจ้างเขาต่อไปดีกว่า
- ▶ ถ้าได้ 30 – 50 คะแนน : ก็จะดีในการทำงานในธุรกิจของครอบครัวในฐานะผู้รับคำสั่ง
- ▶ ถ้าได้ 51 – 65 คะแนน : แสดงว่ามีคุณสมบัติที่ดีในการเป็นผู้ร่วมทุน
- ▶ ถ้าได้ 66 คะแนนขึ้นไป : นั้นแสดงถึงความเหมาะสมที่จะเป็นเจ้าของธุรกิจ รีบเริ่มธุรกิจได้เลย

จรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ

ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ (Corporate Social Responsibility : CSR) เป็นการดำเนินธุรกิจไปตามระเบียบกฎหมายบ้านเมืองและจริยธรรม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่มีผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder) สำคัญมี 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ความรับผิดชอบต่อด้านเศรษฐกิจ
- 2) ความรับผิดชอบต่อด้านกฎหมาย
- 3) ความรับผิดชอบต่อด้านสังคม

จรรยาบรรณที่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมควรยึดมั่นมี ดังนี้

1. จรรยาบรรณต่อครอบครัว

เป็นการรับผิดชอบต่อครอบครัว เพื่อให้มีความมั่นคง เกิดปกติสุข
จรรยาบรรณวิชาชีพที่สามารถนำมาใช้กับครอบครัว ได้แก่

- ▶ 1.1 มีความอดทนซื่อสัตย์ต่อครอบครัว
- ▶ 1.2 มีความอดทน เพียรพยายามในการทำงานเพื่อครอบครัว
- ▶ 1.3 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- ▶ 1.4 มีการให้อภัยซึ่งกันและกัน
- ▶ 1.5 ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนาที่ครอบครัวนับถืออย่างเคร่งครัด

จรรยาบรรณที่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมควรยึดมั่นมี (ต่อ)

2. จรรยาบรรณต่อลูกค้า

ลูกค้ามีความสำคัญต่อการประกอบวิชาชีพทุกประเภท การสร้างความ
เชื่อมั่นให้กับลูกค้า ต้องมีจรรยาบรรณกับลูกค้า

- ▶ 2.1 มีความซื่อสัตย์ การซื้อขายสินค้าหรือบริการมิได้กระทำเพียงครั้งเดียว
จะต้องให้เกิดความประทับใจ มีการซื้อซ้ำ ดังนั้นต้องรักษาสัมพันธภาพที่ดี
เช่น ไม่ปลอมสินค้า ไม่โฆษณาคุณภาพที่เกินความจริง
- ▶ 2.2 รับผิดชอบต่อสินค้า หากเกิดปัญหาต้องพยายามแก้ไข ซึ่งความ
รับผิดชอบต่อสินค้านี้จะต้องสร้างความเชื่อถือและศรัทธาให้เกิดขึ้นกับลูกค้า

จรรยาบรรณที่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมควรยึดมั่นมี ดังนี้

▶ 2. จรรยาบรรณต่อลูกค้า (ต่อ)

- ▶ 2.3 ให้บริการที่ดี เช่น คำพูดที่ไพเราะ อธิบายคำถามได้ชัดเจน ให้การบริการสะดวกรวดเร็ว
- ▶ 2.4 รักษาความลับของลูกค้า จะต้องรักษาประโยชน์ของลูกค้าและปฏิบัติให้ยุติธรรมเท่าเทียมกัน

จรรยาบรรณที่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมควรยึดมั่น (ต่อ)

▶ 3. จรรยาบรรณต่อพนักงานและลูกจ้าง

การทำงานร่วมกันต้องให้เกิดความพึงพอใจทั้ง 2 ฝ่าย ได้แก่ นายจ้างกับลูกจ้าง เรียกว่า win win มีดังนี้

- ▶ 3.1 จ่ายค่าจ้างที่เป็นธรรม โดยยึดตามกฎระเบียบกำหนด ตามความรู้ความสามารถของพนักงาน
- ▶ 3.2 มีการจัดสวัสดิการให้เหมาะสม เช่น ประกันสังคมเพื่อให้พนักงานมีขวัญกำลังใจในการทำงาน
- ▶ 3.3 รักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องจัดหาอุปกรณ์ให้เหมาะสมตามลักษณะงานที่ทำ
- ▶ 3.4 พัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เช่น การฝึกอบรม การสนับสนุนความสามารถ การเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือน การให้รางวัล

จรรยาบรรณที่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมควรยึดมั่น (ต่อ)

4. จรรยาบรรณต่อสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ ได้แก่ การปล่อยควันพิษ น้ำเสีย ขยะ เสียงดังรบกวน ผู้ประกอบจะต้องคำนึงถึงเรื่องดังนี้

- ▶ 4.1 การไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
- ▶ 4.2 การใช้วัสดุอื่นแทนทรัพยากรธรรมชาติ
- ▶ 4.3 การรักษาสภาพแวดล้อม ไม่ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม

จรรยาบรรณที่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมควรยึดมั่น (ต่อ)

5. จรรยาบรรณต่อประเทศชาติ

การประกอบอาชีพทุกประเภทจะอยู่ได้อย่างมั่นคงและก้าวหน้า ต้องปฏิบัติจรรยาบรรณวิชาชีพของตนเองต่อประเทศชาติ ในเรื่องต่อไปนี้

- ▶ 5.1 ประกอบอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย
- ▶ 5.2 เสียภาษีอย่างถูกต้อง
- ▶ 5.3 จัดทำบัญชีที่กฎหมายกำหนดเพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบ
- ▶ 5.4 ให้ความร่วมมือกับรัฐในการพัฒนาสังคม เช่น สนับสนุนทุนกิจกรรมในการช่วยเหลือสังคม

HEC2505 การเป็นผู้ประกอบการคหกรรมศาสตร์
Home Economic Entrepreneurship